

Noget om forholdsord

En meget stor del af leddene i sproget er **forholdsordsled**.

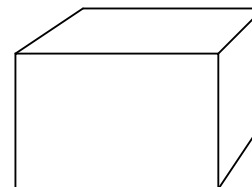
Et forholdsordsled består altid af 1) et forholdsord og 2) en såkaldt styrelse. Styrelsen kan være: a) et navneord, b) et personligt stedord, c) henhørende stedord.

Der gælder for forholdsord, at de "styres" en bestemt kasus, dvs. at forholdsordet bevirker, at styrelsen skal bøjes i enten akkusativ, genitiv eller dativ. Man skal altså også her tage hensyn til køn og kasus - ganske som i de andre bøjninger.

Der findes 4 grupper af forholdsord:

1. **6 ord** i en gruppe, som kun styrer akkusativ
2. **17 ord** i en gruppe, som kun styrer dativ. Det er dog ikke alle, man har brug for, hvorfor der kun er nævnt de mest almindelige.
3. **8 ord**, som kun styrer genitiv. I virkeligheden er der også her flere, men de 8 nævnte er i de mest anvendte.
4. **9 ord**, som styrer enten akkusativ eller dativ.

Husk reglen om kassen

Forholdsord er ord, der kan stå sammen med 'kassen'.
F.eks. i kassen, under kassen, på kassen, ved kassen.

<p>1. Styrer <u>altid</u> akkusativ durch = igennem, på grund af für = for, til (til personer og dyr) gegen = imod, henimod ohne = uden wider = mod (i modstrid med) um = om, omkring</p>	<p>2. Styrer <u>altid</u> dativ aus = af, fra, ud af (når noget tømmes) ausser = foruden, bortset fra bei = hos, ved (mest ved personer) mit = med nach = efter, til (geografisk sted) seit = siden, for....siden von = fra zu = til (ikke geografisk, men lokalt) entgegen = imøde gegenüber = overfor an . .vorbei / an . .vorüber = forbi</p>
<p>3. Styrer <u>altid</u> genitiv während = under (mens) wegen = på grund af statt = i stedet for innerhalb = indenfor ausserhalb = udenfor oberhalb = ovenfor anlässlich = i anledning af um...Willen = for ...skyld unweit = ikke langt fra</p>	<p>4. Styrer akkusativ <u>eller</u> dativ an = på (lodret), ved, hen til auf = på (vandret) hinter = bagved in = i, om (tid), neben = ved siden af über = over, om unter = under, blandt vor = for (om tid), foran zwischen = mellem</p>

Gruppe 1, 2 og 3

Disse ord styrer **ubetinget og altid** de nævnte kasus. Dvs., at de "presser" styrelsen ned i den kasus, som ordet styrer.

Gruppe 4

Her skal du passe på, for denne gruppe ord kan styre både **akkusativ** og **dativ**.

De styrer akkusativ, når...

- a) ..der er tale om en **bevægelse fra ét sted til et andet**.
- b) ..man kan spørge med: ...**hvorhen / hvor....hen**. OBS. 'hen' er én stavelse.

De styrer dativ, når...

- a) ..der er tale om en **forbliven på stedet / inden for et afgrænset område**.
- b) ..man kan spørge med...**hvor / hvor henne**. OBS. 'henne' er to stavelser.

Hvis du er i tvivl om, hvorvidt der i gruppe 4 er tale om en bevægelse eller en stilstand er reglen den, at **auf + über** styrer akkusativ, mens de andre styrer dativ.

Det er derfor vigtigt, at du præcist ved, hvilken kasus ordet styrer, samt at du har fornemmelse for, om der er tale om bevægelse eller stilstand (forbliven på stedet).

Nogle eksempler med de nævnte ord:

Akkusativ	Ich gehe ganz allein durch den Wald .
	Dieses Buch ist ein Geschenk für dich anlässlich deines Geburtstages.
	Der Busfahrer fuhr gegen einen Straßenbaum und kippte um.
	Mein Onkel ging ohne seinen Hut nach Hause.
	Was er machte, war ganz wider meinen Willen .
Dativ	Die Kinder kommen um drei Uhr aus der Schule .
	Wir sitzen bei dem Abendessen und unterhalten uns.
	Sie reist jeden Tag mit dem Zug zur Arbeit.
	Der Torhüter greift nach dem Ball .
	Hier ist das Geld von meinem Vater .
	Wir gingen in der Mittagspause zu dem Kaufmann .
Genitiv	Er starb während des Krieges .
	Wegen des Regenwetters ist es unmöglich zu arbeiten.
	Statt des Vaters kam der Sohn.
	Innerhalb dieser Woche musst du es können.
	Er wohnt ausserhalb des Dorfes .
	Wir saßen oberhalb des kleinen Hauses unten im Tal.
	Ich rufe dich anlässlich deines Jubiläums an.
	Ich mache es um deines Onkels Willen .

Ich gehe **an die Klanttür**.
Er setzt sich **auf den Stuhl**.
Du hast Angst und springst **hinter die Tür**.
Jochen kommt **in das Klassenzimmer**.
Er setzt sich **neben den Mann**.
Die Soldaten gehen **über die Brücke**.
Er hat Angst und kriecht **unter das Bett**.
Das Mädchen tritt **vor den Spiegel**.
Er setzt sich **zwischen die Männer**.

Akkusativ eller dativ
Er steht **an der Tür** und wartet.
Das Buch liegt da **auf dem Tisch**.
Nun stehst du also **hinter der Tür**.
Wir sitzen schon **in dem Klassenzimmer**.
Ich sitze schon **neben dem Mann**.
Die Brücke hängt **über dem Fluss**.
Der arme Mann liegt **unter dem Bett**.
Jetzt steht sie **vor dem Spiegel**.
Das Kind sitzt **zwischen den Männern**.